

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaali-alan koulutusohjelma
LANUPE
2018

Olli-Matti Orpana

KIRSIKATOUKKIEN ARKEA INSTAGRAMISSA

– Alle 3-vuotiaiden pienryhmän arkea
sosiaalisessa mediassa Lastentalo Mukulaxissa

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

Kevät 2018 | 33+3

Johanna Gadd

Olli-Matti Orpana

KIRSIKKATOUKKIEN ARKEA INSTAGRAMISSA

Kehittämistyön tarkoituksena oli kuvata yhden alle kolme vuotiaiden pienryhmän, Kirsikkatoukkien, arkea Instagram-sovelluksen välityksellä Lastentalo Mukulax Hirvensalossa kautena 2015–2016. Tarkoituksena oli myös tehdä päiväkodin arjesta näkyvämpää pienryhmän lasten vanhemmille ja saada heiltä palautetta sovelluksen käytöstä. Hyvät käyttökokemukset Instagramista innostivat kokeilemaan sovellusta myös päiväkotimaailmassa.

Kehittämistyön teoreettinen viitekehys koostuu mediakasvatuksesta ja sosiaalisesta mediasta. Mediakasvatusosiossa käsitellään mediaa ja kasvatusta erikseen sekä yhdessä. Kehittämistyössä käydään myös läpi mediakasvatuksen lyhyttä historiaa Suomessa, sosiaalista mediaa ja mediakasvatusta, pienten lasten suhdetta mediaan sekä median haittoja ja hyötyjä. Sosiaalinen media-osiossa esitellään sosiaalista mediaa yleisesti ja sen suosituimpia palveluita Suomessa. Kehittämistyössä käsitellään myös itse Instagramia ja sivutaan muuta sosiaalista mediaa.

Itse tuotoksena oli suljettu Instagram-tili, jota pienryhmän vanhemmat seurassivat. Instagram-tili oli suljettu tietoturvasyistä ja tästä syystä raportissa ei ole kuvia itse tuotoksesta. Kehittämistyön prosessin kuvauksessa esitellään mitä itse tuotos piti sisällään.

Lopuksi esitellään toimintaympäristö ja arvioidaan kehittämisprosessia. Lopussa pohditaan myös aiheen eettisyyttä ja esitellään tuloksia sekä hyötyjä. Konkreettisimpana hyötynä oli päiväkodin arjen tuominen lähemmäksi pienryhmän lasten perheitä.

ASIASANAT:

Mediakasvatus, sosiaalinen media, instagram, päiväkot

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Social services | Child care, youth and family work

Spring 2018 | 33+3

Johanna Gadd

Olli-Matti Orpana

KINDERGARTEN LIFE IN INSTAGRAM WITH KIRSIKKATOUKAT

The purpose of this work life based thesis was to photograph one small group of children under three years of age using Instagram application in kindergarten Mukulax Hirvensalo during 2015-2016. It was also intended to make everyday life more visible to the parents of the small group of children and to get their feedback about using the application. Good experiences of using the Instagram application inspired to try it in the kindergarten.

The theoretical part of the thesis consists of media education and social media. In the media education section media and education is introduced separately and together. The brief history of media education in Finland, social media and media education, the relationship between small children and media and also the pros and cons of media is also described in the theoretical part. The social media section presents the social media in general and the most popular social media services in Finland. Instagram and other social media is also presented.

The product of this work life based thesis was a closed Instagram account which the parents of the small group of children followed. The Instagram account was private for security reasons and for this reason there are not any pictures of the product in this report. In the description of the work life based thesis is introduced what the actual product was about.

In the end is presented the environment where the thesis was done and the evaluation of the process. The results and benefits is also introduced and the reflection to the ethics of the subject. The specific value of the thesis was bringing the everyday life of kindergarten closer to the parents of the group of small children.

KEYWORDS:

Media education, social media, Instagram, kindergarten

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MEDIAKASVATUS	7
2.1 Mitä tarkoittavat media ja kasvatus	7
2.2 Mediakasvatus	8
2.3 Sosiaalinen media ja mediakasvatus	9
2.4 Pienet lapset ja media	10
3 SOSIAALINEN MEDIA	12
3.1 Sosiaalinen media ja sen taustaa	12
3.2 Sosiaalisen median edut ja haitat	13
3.3 Sosiaalisen median suosituimmat palvelut Suomessa	14
3.4 Instagram	15
4 KEHITTÄMISTYÖN MÄÄRITTÄMINEN JA PROSESSIN KUVAUS	18
4.1 Toimintaympäristönä Lastentalo Mukulax Oy	18
4.2 Kehittämistehtävät ja kehittämistyön tavoitteet	19
4.3 Pienryhmän taustaa	20
4.4 Idean syntymisestä tekoihin	21
4.5 Kuvat ja videot	24
5 LOPPUPOHDINTAA	28
5.1 Kehittämisprosessin arviointia	28
5.2 Aiheen eettisyys	29
5.3 Kehittämistyön tulokset ja hyöty	30
LÄHTEET	32

LIITTEET

- Liite 1. Sähköposti Instagram-tilin perustamisesta vanhemmille.
- Liite 2. Vanhempien palaute Kirsikkatoukkien Instagram-tilistä
- Liite 3. Vanhempien vastaukset Instagram-tilistä

KUVAT

Kuva 1. Sosiaalisen median suosituimmat palvelut 13–29 vuotiaiden nuorten keskuudessa 2015.	15
Kuva 2. Instagram logo.	16
Kuva 3. Instagramin yksityisyyden määrittäminen.	17
Kuva 4. Kehittämistehtävät.	20
Kuva 5. Kehittämistyön prosessi.	21
Kuva 6. Esimerkkikuva arjesta.	24
Kuva 7. Kutsu Mukulaxin itsenäisyysjuhlaan.	27

1 JOHDANTO

Idea kehittämistyölle tuli sosiaalisen median ja päivähoidon yhdistämisestä. Turun kaupungin päivähoiton johto linjasi, että vuoden 2015 mennessä päiväkotien tulisi pitää blogia. (Turun Sanomat, 2015.) Koska blogin päivittäminen kuulosti päiväkodin arjessa haastavalta, kokeillaan tässä kehittämistyössä Instagram-sovelluksen käyttöä päiväkodissa.

Kehittämistyön tarkoituksena oli kuvata yhden alle kolme vuotiaiden pienryhmän, Kirsikkatoukkien, arkea Instagram-sovelluksen välityksellä Lastentalo Mukulax Hirvensalossa kauden 2015–2016 aikana. Lisäksi tarkoituksena oli tehdä päiväkodin arjesta näkyvämpää pienryhmän lasten vanhemmille. Koska kyseessä oli kehittämistyö, sen tuotoksena toimi itse Kirsikkatoukkien Instagram-tili. Kyseinen tili on yksityinen tietoturvasyistä, eikä sitä ole liitetty tähän raporttiin.

Kehittämistyön ensimmäinen osio on teoreettinen viitekehys, jossa määritellään mediakasvatusta; mitä media ja kasvatus ovat, mediakasvatuksen historiaa, mediakasvatusta yleisesti sekä sitä, mitä mediakasvatus on pienten lasten kanssa. Teoreettisen viitekehysten toisessa osiossa määritellään sosiaalista mediaa; mitä se on, sen taustoja, suosituimpia sosiaalisen median palveluita Suomessa sekä itse Instagram-sovellusta.

Teoriaosuuden jälkeen kuvaillaan itse kehittämistyötä ja sen prosessia. Aluksi käydään läpi kehittämistehtävät ja kehittämistyön tavoitteet. Tukemassa kehittämistyön prosessia on kaavio, joka kuvaa aikataulullisesti kehittämistyötä. Prosesin kuvauksessa kerrotaan pienryhmästä, kehittämistyön ideasta sekä siitä, miten se konkreettisesti eteni.

Lopuksi esitellään toimintaympäristö yleisesti. Aluksi itse Lastentalo Mukulax Oy sekä Hirvensalon Mukulaxin toimintaa. Lopussa arvioidaan kehittämistyön prosessia ja käsitellään sen etiikkaa. Viimeisenä esitellään kehittämistyön tuloksia ja sen hyötyä sekä pohditaan Instagramin käyttöä päiväkodissa.

2 MEDIAKASVATUS

2.1 Mitä tarkoittavat media ja kasvatus

Medialla tarkoitetaan muun muassa kirjoja, televisio-ohjelmia, internetiä, elokuvia, pelejä, lehtiä, mainoksia, musiikkia ja muita välineitä, joilla on mahdollista viestittää ja vastaanottaa viestejä. (Metka ry 2006.) Se on osa lapsen elämää heti syntymästä alkaen ja sen vaikutus yhteiskuntaan näkyy kaikkialla pukeutumisesta leikkeihin. Medialla on niin haitallisia kuin myönteisiä vaikutuksia lapsen elämään ja vanhemman tehtävä on sekä suojella lasta medialta että mahdollistaa sen hyöty. Mediakasvatus on yksi osa lapsen kasvatusta. (MLL 2013, 4-5; MeKu 2014, 4.) Media vaikuttaa suoraan jokapäiväiseen arkeemme ja määrittää osin sitä. Lapset aloittavat median aktiivisen seuraamisen noin kolmen vuoden iässä. Se, kuinka tähän suhtaudutaan esimerkiksi kotona, riippuu hyvin pitkälti perheen elämäntavasta. Kasvattajien, opettajien ja lapsen elämässä olevien aikuisten tulisikin miettiä omaa suhdettaan mediaan. (Merilampi 2014, 9.)

Suppeasti määriteltynä kasvatus on ihmisten välistä vuorovaikutusta mutta samalla prosessi, jossa yksilöstä kasvaa yhteiskunnan jäsen. Kasvatuksen avulla siirretään kulttuuria ja tietoa uusille sukupolville ja kasvatus itsessään määrittyy yhteiskunnan tarpeiden mukaan. (Häkkä, Kuokkanen & Virolainen 2008, 9-10; Viikko-Riihelä & Laine 2008, 8.) Suomessa kasvatuksesta vastaa usein niin vanhemmat kuin yhteiskunta. Jotta saadaan muodostettua lapsen kannalta mielekäs kokonaisuus, perheiden ja kasvattajien tulee tehdä yhteistyötä yhteisen kasvatustehtävän eteen. (Heikkilä, Välimäki & Ihalainen 2005, 11.) Suomalaisessa varhaiskasvatuksessa kasvatus, hoito ja opetus yhdistyvät ja muodostavat kokonaisuuden. Suomalaisen järjestelmän vahvuus on sosiaalipalveluiden, johon päivähoito kuuluu, ja kasvatuksellisuuden yhteenliittyminen. Esiopetus kuuluu Suomessa myös päivähoiton piiriin. Muualla Euroopassa on yleistä, että opetus ja hoito on eriytetty. Kasvuun liittyy myös vahvasti kehitys. Kehityksellä tarkoitetaan taitojen karttumista ja muuttumista. Se jatkuu läpi elämän eikä se pääty jossain

tietyssä vaiheessa. Kehitys voi myös hidastua ja taantua, esimerkiksi kun nuori aikuistuu. (Häkkinen & Kuokkanen ym. 2008, 110.)

2.2 Mediakasvatus

Mediakasvatus Suomessa juontaa juurensa 1970-luvun joukkotiedotuskasvatukseen. Sitä voidaan pitää suomalaisen mediakasvatuksen lähtökohtana. Joukkotiedotusta pidettiin toisaalta poliittisena propagandana, toisaalta se nähtiin olevan sidoksissa yleiseen taidekasvatukseen. Suomen mediajärjestelmä oli tällöin vielä vahvasti sidoksissa puolueisiin ja ideologioihin, vaikka tarkoituksena oli demokration moninaisuus ja yhteiskuntarauhan pysyvyys. Joukkoviestintäkasvatus-termi vaihtui 1980-luvun alussa viestintäkasvatukseen. Mediakasvatus-termi yleistyi vasta 1990-luvun puolessavälissä. Jos 1970-luvun joukkotiedotuskasvatusta pidettiin joissain konteksteissa poliittisena propagandana, oli 1980-luvun viestintäkasvatus lastensuojelumaista ”rokotusmallimaista”, jolla pyrittiin pelottelemaan lapsia ja pitämään heitä erossa median maailmasta. (Merilampi 2014, 39; Herkman 2010, 69.)

Vuosien saatossa mediakasvatuksen termit ovat siis vaihtuneet usein. On puhuttu niin audiovisuaalisesta kansansivistystyöstä, sanomalehtikasvatuksesta, elokuvakasvatuksesta, joukkoviestinnästä kuin viestintäkasvatuksestaakin. Termit ovat olleet sidoksissa aikaan ja siihen tiedotukseen mitä kunakin aikana käytettiin. Median oma vastuu mediakasvatuksessa on korostunut vasta vuoden 2012 alussa. Sitä ennen kuvaohjelmia sensuroitiin ennakkoon. Nykyään mediat säätelevät itse ikärajasuosituksia, joita laativat koulutetut kunkin media omat arvioitsijat. (Kupiainen & Kynäslahti, Lehtonen 2007, 4-5; Merilampi 2014, 40.)

Mediakasvatus on terminä yleinen ja tunnettu, käsitteenä epäselvempi. Kysymällä mitä mediakasvatus on, on syytä eritellä itse termi. Mitä on media ja mitä on kasvatus. Molemmat ovat moniselitteisiä ja mediakasvattajan rooli on haastava. Pitäisi tuntea sekä viestinnän teorioita ja käytäntöä että kasvatustieteen teorioita ja opetuksen käytäntöä. Viestintä ja sen tutkimus risteilevät tiedotusopin,

informaatiotutkimuksen, kieli- ja kirjallisuustieteen, kulttuuritutkimuksen, media-
tieteiden ja – taiteiden, yhteiskuntatieteiden ja käyttäytymistieteiden välisessä
maastossa. Kasvatustiede lisää tähän vielä kehityspsykologisen näkökulman.
(Merilampi 2014, 29) Mediakasvatuksen tavoitteena on auttaa ja kehittää lasta
mediataidoissa. (MeKu 2014, 4.)

Mediakasvatukseen liitetään usein kriittisyys ja medialukutaito. Mediakompe-
tenssi yhdistää mediakasvatuksen ja kriittisen kasvatuksen toisiinsa. Kriittinen
kasvatus haastaa perinteiset oppimiskäsitykset ja kyseessä ei ole pelkkä muoti-
ilmiö muiden kasvatussuuntausten joukossa, vaan sille löytyy yhteiskunnallinen
tilaus nykykulttuurissa. Uuden viestintäteknologian, internetin, mobiililaitteiden ja
digitaalisten pelien vuoksi mediakasvatuksen ja kasvatuksen suhde on saanut
runsaasti huomiota. (Herkman 2007, 9-10.)

2.3 Sosiaalinen media ja mediakasvatus

Sosiaalinen media, perinteinen mediakasvatus ja tietoyhteiskunta yhdistyvät eri-
laisiksi oppimisympäristöiksi. Sosiaalinen media uudistaa oppimista yhteisölli-
sempään suuntaan ja tukee muun muassa mediakriittistä ajattelua ja pohdintaa
sekä kehittää medialukutaitoa, auttaa tulkitsemaan ja tarkastelemaan asioita eri-
laisista näkökulmista ja osallistaa yhdessä tekemiseen. Sosiaalinen media oppi-
misympäristönä on muutakin kuin tiedonsaannin helppoutta. Oppimisen keski-
össä on kommunikaatio sosiaalisissa verkostoissa. Internetin ja sosiaalisen me-
dian myötä mediakasvatus on saanut vakiintuneen aseman kouluissa ja varhais-
kasvatuksessa. Hidasteena on oppilaitosten varustautuminen ja teknisten laittei-
den vähyys. Sosiaalista mediaa ja oppimista on myös tutkittu suhteellisen vähän.
(Wuorisalo 2010, 88–94.)

2.4 Pienet lapset ja media

Vastasyntynyt nauttii musiikista, erityisesti sellaisesta, jota äiti on kuunnellut raskauden loppuvaiheilla. Muutaman kuukauden iässä vauvaa alkavat kiinnostamaan värit ja selkeät kuviot. 1-2 vuotias jaksaa keskittyä kuuntelemaan ja seuraamaan yksinkertaisia satuja ja tarinoita kuvakirjoista. Vaikka välkkyvät kuvaruudut kiinnostavat vauvaa, se ei tarvitse televisiota tai tietokonetta kehityksensä tueksi. On tutkittu että taaperoikäisen runsas television katselu on yhteydessä esimerkiksi kouluiän keskittymisongelmiin. Myöskään liiallinen välke ja vilinä eivät ole hyväksi kehittyville aivoille. (MLL 2013, 6.)

Taaperoikäisille, 0-3-vuotiaille, kuvamedia tarkoittaa lähinnä ääniä, muotoja ja hahmoja. Kun lapsi alkaa hahmottaa kieltä ja kolmiulotteisuutta, voi hän alkaa tehdä oletuksia todellisen maailman ja median suhteista. Lapsen kasvaessa hän oppii ymmärtämään, etteivät kuvat mediassa olekaan ”todellisia” live-esityksiä, eikä televisio ole ikkuna maailmaan, eikä se ole laatikko, jossa asuu pieniä ihmisiä. (Salokoski & Mustonen 2007, 18.)

Taaperoikäiset vasta harjoittelevat sosiaalisia, tunne-elämän, leikin ja ajattelun taitoja. Heillä on hyvin hatara käsitys maailmasta ja mediasta. Heitä kiinnostaa kuva-aiheet, muun muassa eläimet ja muut lapset, joita voi nähdä esimerkiksi saduissa, kirjoissa, piirustuksissa, maalauksissa ja televisiossa. Taaperot pystyvät muistamaan yksinkertaisia tarinoita. Pelkoa voi aiheuttaa esimerkiksi kovat äänet ja pimeä. 2-3-vuotiaat pitävät loruttelusta, saduista, musiikista, kuvakirjoista ja kielellisestä leikittelystä. He pitävät mediassa esiintyvistä toisista lapsista, eläimistä, fantasiahahmoista sekä yllättävistä asioista, kuten jonkun löytyminen piilosta tai kaatumisista ja kammelluksista. (Salokoski & Mustonen 2007, 25–26; MLL 2013, 6.)

MLL:n oppaassa, media alle 3-vuotiaan arjessa, kehoitetaan vanhempia tekemään selkeät säännöt lapsen median käytölle. Kun media vie aikaa leikiltä, toisten lasten seuralta, liikunnalta tai nukkumiselta, on lapsi liikaa median ääressä. Oppaassa kehoitetaan käyttämään mediaa yhdessä lapsen kanssa. (MLL 2013,

6.) Toisaalta, mediasta on myös hyötyä, kunhan saa sen irti. Lasten mediakulttuurissa yhdistyy oppiminen, viihtyminen ja sosiaalinen kanssakäyminen. Se voi tarjota virikkeitä leikkiin ja yhteiseen tekemiseen. (Koivusalo & Kuusivaara 2006, 222.) Vaikka mediakulttuuri ja medialapsuus ovat nousseet aikaisempaa näkyvämpään asemaan, on hyvä muistaa että media on ollut läsnä nykykasvattajienkin elämässä. Sen muoto on vain muuttunut. Monet lapsuuden muistot liittyvät mediaan tai sen sisältöön. (Kupiainen & Kynäslahti & Lehtonen 2007, 125.)

3 SOSIAALINEN MEDIA

3.1 Sosiaalinen media ja sen taustaa

Sosiaalisella medialla (social media) eli yhteisöllisellä medialla tarkoitetaan palveluita ja sovelluksia internetissä, joissa käyttäjät ovat toistensa kanssa tekemisissä ja tuottavat itse sisältöä. Sosiaalinen viittaa ihmisten väliseen kanssakäymiseen ja media tiedon välittämiseen ja sen ympärille liittyvälle tekemiselle. Medialla tarkoitetaan joukkoviestintää, tahoja joka välittää tietoa, uutisia ja mainoksia ihmisille. Kun sosiaalisen kanssakäymisen yhdistää tiedonjakamiseen internetissä syntyy sosiaalinen media. (Pesonen, 2013, 21.)

Sosiaalisen median historia ja synty ovat kytköksissä internetiin ja sen syntyyn. Internet yleistyi Suomessa aluksi yliopistoissa ja korkeakouluissa 1990-luvun lopulla ja kiinteän laajakaistan ansioista internetin käyttö helpottui kotitalouksissa 2000-luvun alusta. Matkapuhelimet muokkasivat myös ihmisten internetin käyttöä ja valmiuksia sosiaaliseen mediaan. (Suominen & Ostman & Saarikoski & Turtainen 27, 2013.) Vuosi 2007 oli sosiaalisen median palveluiden kulta-aikaa. Suomeen rynnisti syksyllä 2007 palvelu nimeltä Facebook, jonka suosio tapahtui lumipalloefektinä. Rekisteröityneitä oli lokakuussa 2007 jo yli 160 000 suomalaiskäyttäjää. Ennen Facebookia oli sosiaalisen median palveluita muun muassa MySpace, mutta viimeistään Facebook räjäytti potin. (Suominen, J 2013, 128.) Uusimpia suosittuja sosiaalisen median tulokkaita ovat kuvien välityspalvelut Instagram ja Snapchat.

Facebook perustettiin Amerikassa 4.2.2004. Aluksi se oli opiskelijoiden käytössä, mutta levisi nopeasti muiden tietoisuuteen. Sen tarkoitus on helpottaa tiedon jakamista ja auttaa ihmisiä, perheitä sekä sukulaisia olemaan yhteydessä toisiinsa. Nykyään se on maailman suurin sosiaalinen media ja sitä käyttää päivittäin 1,01 miljardia ihmistä. Facebook omistaa muun muassa sosiaalisen median palvelut WhatsApp:in ja Instagramin. (Facebook 2016. Digitoday 2016.) Facebookia voi

käyttää joko yksityisenä henkilönä tai yrityksenä. Yritys voi mainostaa, markkinoida tai kohdentaa julkaisuja tietyille ryhmille tai käyttäjille. (Facebook yrityksille 2016.)

3.2 Sosiaalisen median edut ja haitat

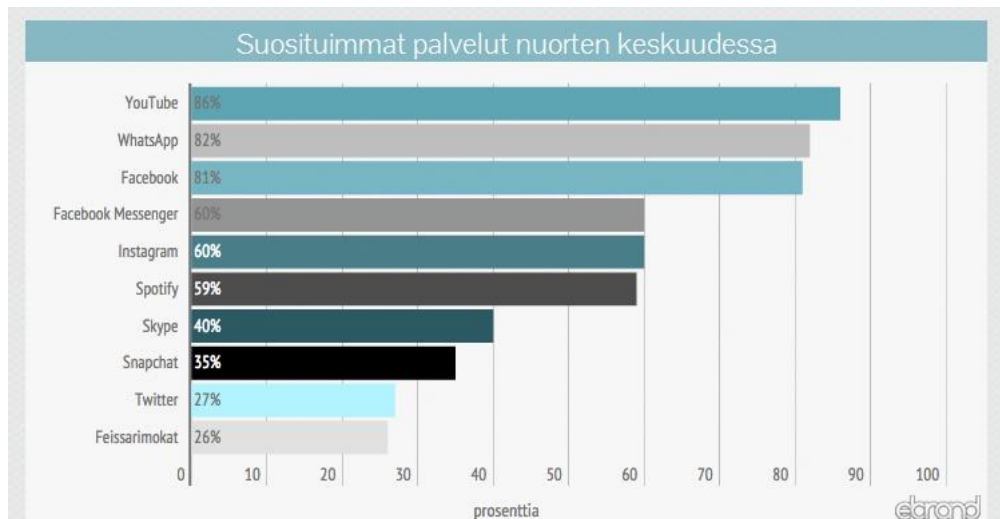
Viestinnän ja yhteydenpidon välineenä sosiaalinen media on nopea ja kätevä. Sen lisäksi on vielä toistaiseksi maksutonta. Tiedon saanti, jakaminen, sosiaalisten suhteiden ylläpito ja seuraaminen ovat sosiaalisessa mediassa verkostoitumisen mahdollisuuksia. Varauksettomasti sosiaaliseen mediaan ja siellä liikkuvaan tietoon ei silti voi suhtautua. Koska sosiaalisen median käyttäjät pystyvät muokkaamaan informaatiota, jota jaetaan, luetaan tai seurataan, voi tiedon alkuperäismerkitys muuttua. Kun sosiaalisen median palveluita käyttää, joutuu käyttäjä useimmiten tekemään sopimuksen. Palvelu ei siis ole täysin avointa. Palvelut ja käyttäjän ilmoittamat sisällöt ovat avoimia, mutta koska sisältöjen luotettavuudesta ja todenperäisyyksistä ei ole varmuutta, jää vastuu käyttäjälle. (Pesonen 2013, 38–39.)

Sosiaaliseen mediaan liittyy mahdollisuuksien lisäksi pelkoja ja uhkakuvia. Päälimmäiset pelot ja uhat koskevat tietoturvaa ja tietosuojaa. Internet ja sosiaalinen media houkuttelevat huijareita. Jyri Wuorisalo kuvailee artikkelissaan, Sosiaalinen media oppimisen tukena, tietoturvaa varautumista palomuurein sekä virus- ja haittorjuntaohjelmin teknisiä uhkia kohtaan. Tietosuojalla tarkoitetaan jokaisen ihmisen oikeutta omiin henkilötietoihin. Ihmisten perusoikeuksiin kuuluu yksityisyydensuoja. Yksityisyydensuoja kärsii erityisesti sosiaalisen median palveluissa, jos käyttäjä antaa paljon tietoja itsestään luodessaan verkkoidentiteettiä. Esimerkiksi Facebookin miljardin käyttäjän henkilö- ja profiilitiedot, tilapäivitykset ja valokuvat muodostavat tietopankin, jonka käyttöehdot määrittävät ja määrää yksi kansainvälinen yhtiö. Näin Facebook pystyy muun muassa kohdistamaan mainoksia ja kaupallisia tiedotteita suoraan käyttäjälle. (Wuorisalo 2010, 97–98; Pesonen 2013, 40–41.)

Sosiaalisen median yleistyessä myös siihen liittyvät rikokset ovat nousseet. Esimerkiksi poliisin rikosilmoitustietojärjestelmä Patjassa Facebookin käytön kasvu on näkynyt. Sana Facebook esiintyi vuonna 2010 noin 2000 rikos- tai sekalaisilmoituksessa. Vuonna 2013 luku oli 5700. Tieto, joka on suunnattu vain ”kaveripiirille”, voi levitä todella laajalle. Kun käyttäjä julkaisee jotain tietoa, saattaa se säilyä ikuisesti internetissä. Käyttäjän on hyvä muistaa mitä julkaisee. Sosiaalinen media on ainoa media, jossa ulkopuolinen pääsee lähelle käyttäjän elämää ja sitä koskevia tietoja. Sosiaalisessa mediassa sananvapautta on käytettävä harkiten, jottei loukkaisi yksilön oikeuksia. Sosiaalisen median käyttö on hyvin pitkälti viestintää ja markkinointia, johon liittyy niin vastikkeellista kuin vastikkeetonta palvelun tarjontaa ja henkilötietojen käyttämistä. Sosiaaliseen mediaan liittyy oleellisesti myös ihmis- ja perusoikeudet. Keskeisimpinä oikeuksia viestinnässä ovat oikeus sananvapauteen, perhe- ja yksityiselämään sekä kunnian suojaan ja oikeus kirjeenvaihdon suojaan. Sananvapauteen liittyy myös vapaus julkaista valokuvia. Suomessa tapahtuvassa sosiaalisen median palvelun käytössä noudatetaan YK:n kansakuntien poliittisia ja kansalaisyhteisöoikeuksia koskevaa yleissopimusta ja Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimusta. (Forrs 2014, 11; Pesonen 2013, 39–45, 71–72.)

3.3 Sosiaalisen median suosituimmat palvelut Suomessa

Ebrand Oy:n & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden 13–29 vuotiaalle tekemän tutkimuksen mukaan Suomessa 2015 suosituimmat sosiaalisen median palvelut olivat YouTube, WhatsApp, Facebook, Facebook Messenger, Instagram, Spotify, Skype, Snapchat, Twitter ja Feissarimokat. Mobiililaitteilla suosituimmat sosiaalisen median palvelut olivat WhatsApp, Instagram, Snapchat, KIK Messenger ja Tinder. Alla olevasta pylväsdiagrammista näkee prosentuaalisesti tutkimuksen tuloksen. (ebrand Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. SoMe ja nuoret, 2015.)

Kuva 1. Sosiaalisen median suosituimmat palvelut 13–29 vuotiaiden nuorten keskuudessa 2015.

Ylläolevista sosiaalisen median palveluista esittelen kehittämistyössäni Instagramin ja Facebookin.

3.4 Instagram

Instagram on ilmainen mobiilisovellus, jolla sovelluksen käyttäjät voivat ladata kuvia ja videoita sekä jakaa niitä seuraajilleen. Instagramissa voi myös itse seurata, tykätä ja kommentoida muiden ihmisten kuvia ja videoita. Kuvia voi muokata erilaisilla suodattimilla. Sovellukseen voi lisätä vähintään kolmen sekunnin ja maksimissaan 15 sekunnin mittaisia videoita. Niihin myös voi lisätä erilaisia suodattimia ja videon voi myös lisätä äänettömänä. (Instagram 2015.)

Sovellus toimii Apple iOS-, Android- ja Windows Phone laitteissa. Instagram-tilin perustamiseen vaaditaan vähintään 13-vuoden ikä. Rekisteröinti vaatii sähköpostiosoitteen sekä käyttäjänimen. Instagramin perusti Kevin Systorm ja Mike Krieger vuonna 2010. Sovelluksella on tällä hetkellä yli 300 miljoonaa käyttäjää. (Instagram) Sovellus kehitettiin aluksi toimimaan Applen iOS-laitteissa, mutta kevästä 2012 Instagramin on voinut ladata myös Android-pohjaisiin laitteisiin

Google Play-kaupasta. Sovellusta ladattiin alle 24 tunnin aikana yli miljoona kertaa. (Digitoday) Huhtikuussa 2012 sosiaalisen median jätti, Facebook, osti Instagramin miljardilla dollarilla. (Digitoday 2015, Kauppa-lehti 2016.)

Kuva 2. Instagram logo.

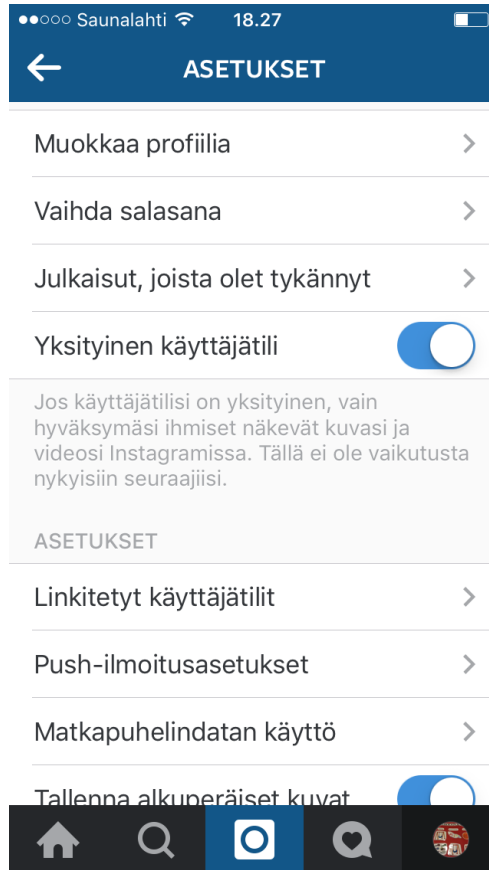
Instagramin asentamiseen tarvitset itse sovelluksen, jonka voi ladata iOS:lle App Storesta, Android-version Google Play Storesta tai Windows puhelimelle Windows Phone Storesta. Kun sovellus on ladattu, voi käyttäjä rekisteröityä sähköpostiosoitteella tai Facebookin tunnuksilla. Sähköpostilla rekisteröityessä tulee käyttäjän luoda käyttäjänimi ja salasana. Tämän jälkeen voi käyttäjä lisätä haluamansa profiilitiedot. (Instagram 2015.)

Rekisteröityessään Instagramiin käyttäjä hyväksyy käyttöehdot. Käyttöehdoissa käyttäjä hyväksyy muun muassa ottamaan vastuun käyttäjätilin kaikesta käyttäjätilin kautta tapahtuvasta toiminnasta, ei julkaise laitonta, väkivaltaista, alastomuutta tai osittain alastomuutta sisältävää materiaalia. Käyttäjä suostuu noudattamaan Instagramin yhteisösääntöjä ja toimimaan kaikkien käyttöehtojen mukaan. Käyttäjätilin voi poistaa sovelluksen asetuksista, jolloin profiili, kuvat, videot, kommentit ja seuraajat poistuvat. (Instagram 2015.)

Kun käyttöehdot on hyväksytty ja rekisteröinti onnistunut, voi tiliä alkaa käyttämään. Tilin voi määrittää julkiseksi, jolloin kaikki muut käyttäjät voivat nähdä tilin

julkaisut. Toinen vaihtoehto määrittää tili yksityiseksi, jolloin vain hyväksytyt seuraajat voivat nähdä tilin julkaisut. Toiset käyttäjät eivät voi nähdä yksityisen tilin kuvia tai kuvakarttaa. (Instagram 2015.)

Kuva 3. Instagramin yksityisyyden määrittäminen.

Kun Instagramiin lisätään kuva, sen voi merkitä *hashtag*-tunnisteella. Hashtag, risuaita, on kuvatunniste, jolla muut käyttäjät näkevät ja löytävät kuvan. Esimerkiksi sovelluksen käyttäjä lisää kuvan kukasta, voi sen merkitä *#kukka*. Tällöin kuva löytyy kyseisellä *hashtagilla* (aihetunnisteella). Yksityisen tilin kuvatunnistetta eivät muut kuin tilin seuraajat pysty näkemään. Aihetunnisteissa voi käyttää myös numeroita, mutta erikoismerkit kuten välilyönti, \$ tai & eivät toimi. Instagramissa voi merkitä käyttäjiä @-merkillä kuviin. Merkin perään lisätään käyttäjän nimi, jolloin käyttäjä on merkitty. Kuten *hashtag*-merkinnän kanssa, muut kuin tilin seuraajat eivät voi nähdä merkittyä käyttäjää. (Instagram 2015.)

4 KEHITTÄMISTYÖN MÄÄRITTÄMINEN JA PROSESSIN KUVAUS

4.1 Toimintaympäristönä Lastentalo Mukulax Oy

Lastentalo Mukulax Oy on 1999 perustettu yksityinen päiväkotiyritys Turussa ja se työllistää noin 40 henkilöä. Päiväkotiyksiköitä on viisi: Käsityöläiskatu, Linnanrinne Hirvensalo, Koivula ja Kähäri. Kehittämistyöni tein Hirvensalon Mukulaxissa. (Lastentalo Mukulax Oy 2015.)

Vaikka Lastentalo Mukulax Oy on yksityinen palveluntarjoaja, kaupunki ostaa yksiköistä paikkoja palvelusetelin kautta. Käsityöläiskadun yksikössä toimii englanninkielinen kielisuihkuryhmä ja Linnanrinteen yksikössä ruotsinkielinen kielisuihkuryhmä. Päiväkodissa toimii myös oma keittiö, josta toimitetaan kaikkiin yksiköihin ruuat. Ruoka on pääosin luomu- ja lähiruokaa. (Lastentalo Mukulax Oy 2015.)

Lastentalo Mukulax Oy:n arvot ovat:

Kannustaen kasvuun:

”Leikkiä, toimintaa, ulkoilua, ruokaa ja lepoa – suunnitellusti, tuetusti, kiireettömästi, lapsen etua ajatellen.”

Lapsuus ja leikki:

”Aikaa kehittyä ja kasvaa, omatoimisesti ja ohjatusti, havainnoinnin pohjalta rikastaen.”

Turvallinen arki:

”Sitoutunut ja koulutettu, läheltä johdettu henkilökunta rakentaa toimivaa arjen kokonaisuutta vanhempien rinnalla.”

Hirvensalon Mukulax on toiminut vuodesta 2008 lähtien. Ensimmäiset neljä vuotta se toimi Hirvensalon Heiton talon tiloissa, kunnes syksyllä 2014 valmistui uudet tilat Hirvensalon Toijaisiin. Syksyllä 2015 talossa oli 68 lasta ja henkilökun-

taa 16. Hirvensalon Mukulaxissa toimii neljä lapsiryhmää, yöperhosentoukat, päiväperhosentoukat, yöperhoset ja päiväperhoset. Lapsiryhmät on jaettu pienryhmiin. Esittelen ainoastaan alle kolme vuotiaiden ryhmät.

Alle 3-vuotiaat

Yöperhosentoukat: Kolme pienryhmää; Iltatoukat, Kiiltotoukat ja Leppätoukat

Päiväperhosentoukat: Kirsikkatoukat, Amiraalitoukat ja Ritaritoukat

Pienryhmät ovat jaettu iän perusteella. Yö- ja päiväperhosentoukissa lapset ovat iältään 1-3-vuotiaita.

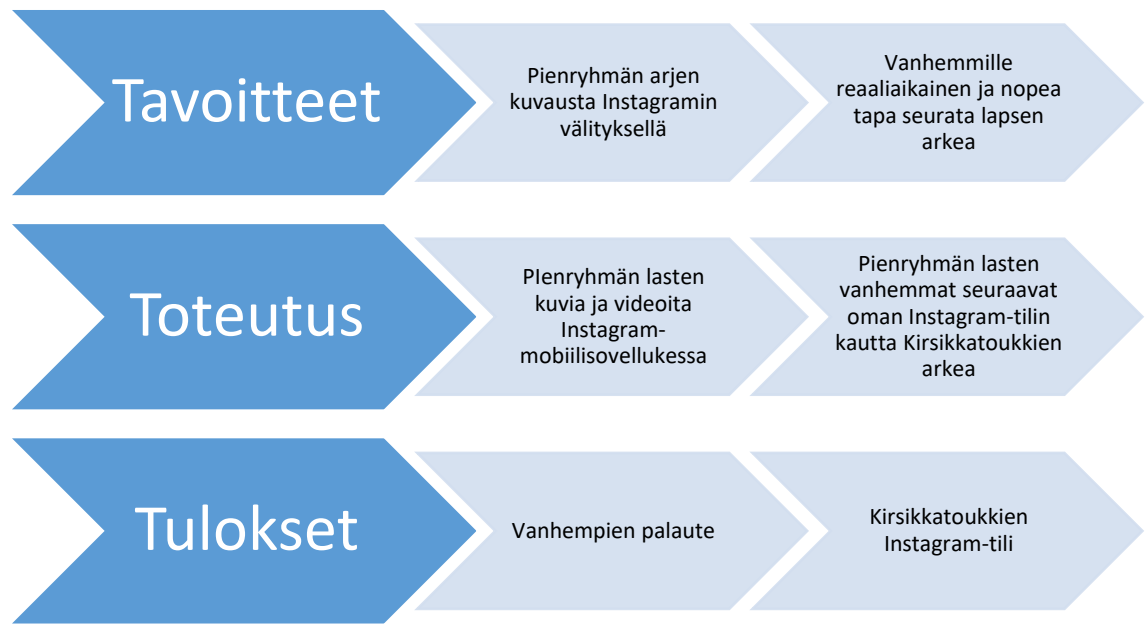
4.2 Kehittämistehtävät ja kehittämistyön tavoitteet

Lapsiryhmän nimi on Päiväperhosentoukat, joka koostui kahdestatoista 1-3-vuotiaasta lapsesta. Minulla oli oma neljän lapsen pienryhmä, Kirsikkatoukat, joka toimi kohderyhmänä. Päiväperhosentoukissa työskentelee yksi lastentarhanopettaja, jolla on pedagoginen vastuu sekä kaksi lastenhoitajaa.

Kehittämistehtävän kohteena olivat alle kolme vuotiaiden pienryhmä, Kirsikkatoukat. Tehtävänä oli kuvata pienryhmän arkea, välittää sitä pienryhmän lasten vanhemmille Instagramin välityksellä sekä saada vanhemmilta palautetta Instagramin käytöstä päiväkodin arjessa.

Kehittämistavoite koostui seuraavista osioista:

1. Kokeilla Instagram-sovellusta päiväkotimaailmassa
2. Välittää pienryhmän arkea realistisesti ja reaaliajassa perheille
3. Tuoda pienryhmän arkea näkyvämmäksi vanhemmille
4. Tuotoksena Kirsikkatoukkien yksityinen Instagram-tili

Kuva 4. Kehittämistehtävät.

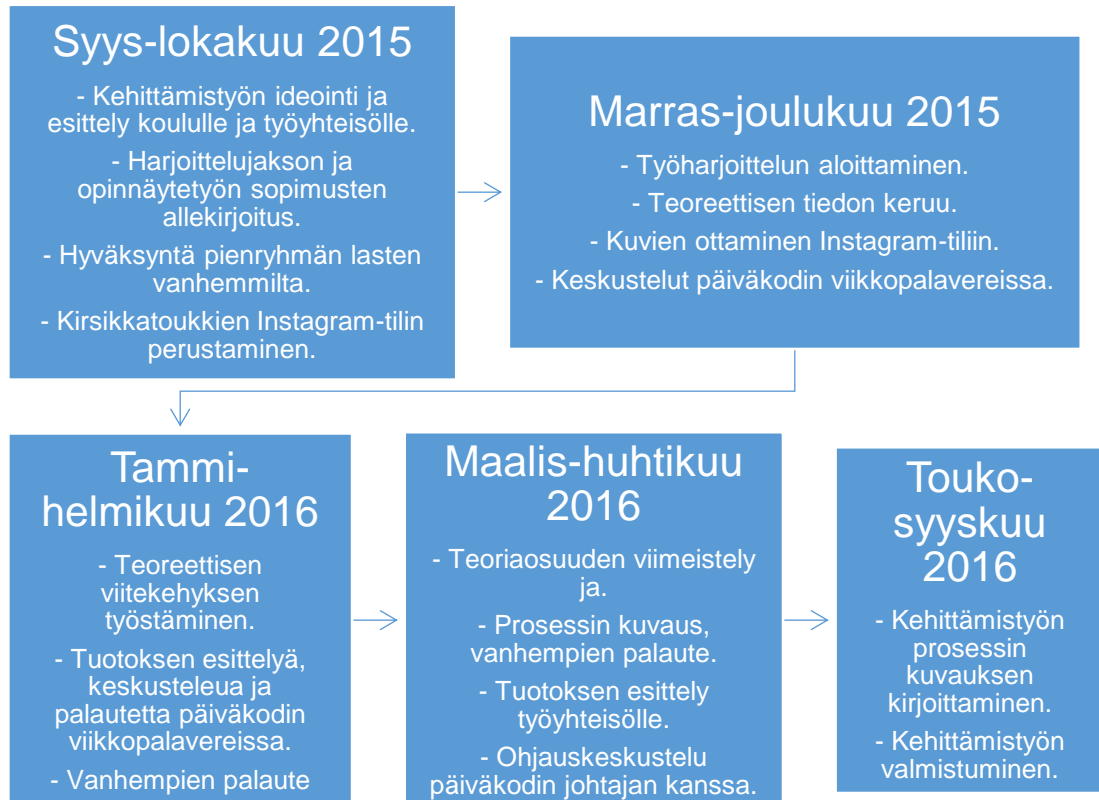
Kehittämismenetelmiä olivat ensimmäinen sähköposti pienryhmän lasten vanhemmille, jossa kerroin kehittämistyöstäni, sen tarkoituksesta sekä itse Instagramista. (LIITE 1) Toinen kehittämismenetelmä oli itse tilanteiden ja lasten puuhien kuvaaminen sekä kuvien ja videoiden lisääminen Instagram-sovellukseen. Kolmantena kehittämismenetelmänä oli pienryhmän vanhempien palaute Instagram-sovelluksen käytöstä. (LIITE 2) ja (LIITE 3)

4.3 Pienryhmän taustaa

Kyseinen lapsiryhmä on jaettu kolmeen pienryhmään; Ritaritoukat, Kirsikkatoukat ja Amiraalitoukat. Ryhmät ovat jaettu iän mukaan. Ritaritoukissa on nuorimmat (1-2-vuotiaat), Kirsikkatoukissa ja Amiraalitoukissa yli kaksi vuotiaat. Työskentelemme Kirsikkatoukkien kanssa, jossa on kolme poikaa ja yksi tyttö. Pienryhmäni lapset ovat kaikki yli kaksi vuotiaita.

Näinä viiden vuoden aikana olen tehnyt monia yksilöllisiä kasvun kansioita sekä kauden toimintakertomuksia lapsiryhmistä. Lastentalo Mukulaxissa nämä teh-

dään sähköisesti. Digitaalinen portfolio (digiportfolio) ja pienryhmän kauden toimintakertomus tehdään Power Point ohjelmalla, jossa yhdistellään kuvia ja tekstiä. Kauden päätteeksi nämä ladataan Mukulax-muistitikulle ja annetaan vanhemmille. Kun uusi kausi alkaa, vanhemmat palauttavat muistitikut päiväkodille. Kasvun kansiot ja toimintakertomukset ovat olleet Lastentalo Mukulaxissa jo pidemmän aikaan sähköisessä muodossa.

Kuva 5. Kehittämistyön prosessi.

4.4 Idean syntymisestä tekoihin

Idea Instagramin yhdistämisestä pienryhmän arkeen lähti omista kokemuksista sovellukseen liittyen. Olen kokenut sovelluksen tehokkaaksi ja nopeaksi tavaksi jakaa kuvia sekä kokemuksia. Kaupallisella alalla Instagramia ja muita sosiaalisen median palveluita käytetään markkinointiin ja tiedon välitykseen. Kuinka siis

hyödyntää sovellusta päiväkotimaailmassa? Koska kyseessä on pienryhmän yksityinen Instagram-tili, joka toimii myös tuotoksena, jää se myös salaiseksi tietoturvan ja lasten iän vuoksi.

Turun kaupungin päivähoidon johto linjasi syksyllä 2015 että kaupungin päiväkotien tulee pitää blogia. Tätä perusteltiin nykyaikaisuudella. (Turun Sanomat 2015) Päätös sai kritiikkiä niin vanhemmilta kuin päiväkotien henkilökunnalta. Esimerkiksi ajan puutetta kritisoitiin. Instagramia voisi käyttää samaan tarkoitukseen nopeammin, ilman tietokonetta sekä kuvien välityksellä.

Esitin ideani päiväkodin johtajalle, päiväkodin omistajalle sekä opinnäytetyön ohjaajalleni. Päiväkodissa idea otettiin innoissaan vastaan. Myös koulun puolesta näytettiin vihreää valoa. Instagramia käytettiin tuolloin jo Kähärin Mukulaxissa. Sovellusta käytetään kuitenkin koko päiväkodin kesken, mikä oli minusta liian laaja. Halusin aloittaa pienemmästä ryhmästä, niin kuvaamisen hallittavuuden kuin tietoturvan vuoksi. Kähärin yksikön työntekijöiden ja lasten vanhempien kokemukset Instagramista olivat positiivisia, joten se helpotti päätöstäni.

Kun olin saanut hyväksynnän työpaikaltani, oli aika esittää se pienryhmäni lasten vanhemmilleni. Pienryhmäni lasten vanhemmat ovat aloittaessaan hoitosuhteen allekirjoittaneet kuvauslupalomakkeen. Kyseisessä lomakkeessa annetaan lupa kuvata lasta ja julkaista kuvia esimerkiksi digiportfoliossa tai Lastentalo Mukulaxin Facebook-sivuilla. Koska Instagram on Facebookin omistama, olisi vanhempien kieltäytymisellä projektista ollut ristiriita kuvauslupalomakkeen kanssa. Halusin kuitenkin kunnioittaa ja kuulla vanhempien mielipiteen asiasta sekä saada luvan projektilleni.

Esitin ideani pienryhmän lasten vanhemmille sähköpostitse, (LIITE 1) jossa pyysin suostumusta projektiin. Lasten tuonti- ja hakutilanteissa avasin vielä kehittämistyön tarkoitusta kasvotusten erikseen jokaisen pienryhmän lapsen vanhemmalle. Suurimmalle osalle Instagram-sovellus oli entuudestaan tuttu.

Kahden perheen vanhemmat olivat heti suostuvaisia ideaan. Toiset kaksi perhettä halusivat miettiä ja keskustella ensiksi kotona, mikä oli minusta hyvin ym-

märrettävää. Keskusteltuani enemmän näiden kahden perheen kanssa kehittämistyöstä, olivat hekin myöntyväisiä. Uskon että syyt epäröintiin olivat pääosin eettiset ja tietoturvaan liittyviä.

Kun luvat olivat kunnossa, pystyin aloittamaan itse Instagram-kehittämistyön. Aloitin perustamalla sähköpostiosoitteen pelkästään Instagram-tiliä varten. Valitsin sähköposti palveluksi Googlen Gmailin, koska Lastentalo Mukulax myöskin käyttää kyseistä palvelua. Kun sähköposti oli perustettu pystyin rekisteröitymään itse Instagramiin. Kun olin saanut rekisteröityä tilin, tein siitä yksityisen. Näin muut Instagramin käyttäjät eivät pystyneet näkemään lisäämiäni kuvia tai seuraamaan tiliä ilman hyväksyntääni.

Käyttäjänimeksi valitsin Kirsikkatoukat ja profiilikuvaksi valitsin kuvan Kirsikkatoukkien viikko-ohjelmasta. Ennen kuin lisäsin yhtään kuvaa, tiedotin ryhmäni lasten vanhempia tilin perustamisesta ja tilin käyttäjänimen, jolla sen löytää. Osa vanhemmista perusti oman Instagram-tilin Kirsikkatoukkien seuraamista varten, osalla tili oli jo valmiina. Ensimmäisen kuvan lisäsin 23. lokakuuta 2015.

Halusin kuvata mahdollisimman realistisesti Kirsikkatoukkien arkea. Arkeen kuului niin hyvät kuin huonotkin hetket. Kuvasin niin vapaata leikkiä kuin ohjattua toimintaa. Kuviin päätyi niin lasten ilon kuin surun hetkiä. Kuviin ei syntynyt minikäänlaista teemaa vaan erilaisia arjen asioita.

Kuva 6. Esimerkkikuva arjesta.

4.5 Kuvat ja videot

Aloitin kuvien lisäämisen tiliin perjantaina 23. lokakuuta 2015. Ensimmäiseksi kuvaksi päätyi kuva kun lapset leikkivät draama-hetken jälkeen muumileikkiä. Valitsin kuvan siitä syystä, että kaikki lapset olivat paikalla ja kuva liittyi oleellisesti projektiin joka pienryhmällä silloin oli menossa. Koska tilille voi lisätä loputtomiin kuvia, jouduin rajaamaan kehittämistyön vuoksi viimeisen kuvan, jonka otan huomioon itse opinnäytetyössäni.

En halunnut tilillä oleville kuville ja videoille teemaa, vaan tarkoituksena oli kuvata pienryhmän ja lasten arkea mahdollisimman realistisesti. Käytin kaikissa kuvissa hashtagia *#kirsikkatoukat*. Joissain kuvissa käytin myös tilannetta kuvaavaa hashtagia. Tilille lisätyt kuvat ja videot voidaan kuitenkin kategorisoida viiteen eri ryhmään:

1. Leikki
2. Askartelut, kädentaidot, musiikki ja jumppa
3. Ulkoilu ja retket
4. Videot
5. Muut tilanteet

Eniten kuvia ja videoita tuli tavallisista leikki-tilanteista. Koska pienet lapset oppivat leikin kautta, painotan sitä oman pienryhmäni kanssa. Siispä oli luonnollista että eniten kuvia tuli juuri leikeistä, koska sitä lapset tekevät päiväkodissa. Leikkiä seuraamalla ja havainnoimalla saa lapsesta ja hänen taidoistaan hyvin tietoa.

Kuvaesimerkki 1. Majaleikki

Lapset leikkivät viidakkoaiheisen muumimaalauksen jälkeen majaleikkiä. He olivat viidakon eläimiä. Päässään lapsilla oli kala- ja kettupäähineet. Toisella lapsella on leikkivauva sylissä. Hashtageina on #kirsikkatoukat ja #majanrakennus.

Askarteluista ja kädentaidoista otin siitä syystä kuvia paljon, koska näin pystyin itse seuraamaan ja vertaamaan lasten hienomotorisia taitoja. Täytän työssäni niin lasten henkilökohtaisia kuin ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmia, joten kuvien kautta pystyn palaamaan esimerkiksi lasten taitoihin. Pidin myös tärkeänä että vanhemmat pääsevät näkemään itse tekemisen hetket. Samoista syistä otin kuvia ja videoita myös jonkin verran ohjatuista jumppahetkistä ja musiikkituokioista. Kädentaitokuviiin lasken myös leipomiset, joita silloin tällöin teimme.

Kuvaesimerkki 1. Lapset värittävät viidakon eläimiä.

Muumiprojektimme liittyi muumien viidakkoseikkailuun ja harjoittelimme värejä ja kynäotetta värittämällä. Laitoin pöydälle samoja viidakon eläimiä joita värityskuvassa oli. Tehtävänä oli värittää kuvassa olevat eläimet samoilla väreillä kuin pöydällä olevat. Hashtagina oli #kirsikkatoukat.

Koska ulkoilemme pienryhmän kanssa päivittäin, oli luonnollista että osa kuvista sijoittui ulkoiluihin. Myös erilaisilta retkiltä sain vangittua hyviä kuvia. Ulkoilukuvat olivat niin lumiukon rakentamista, hiihtoa, leikkiä kuin metsäretken antia. Kuvat

siirtymätilanteista ulos mennessä tai tilasta toiseen siirryttäessä kuuluvat myös ylläolevaan kategoriaan.

Aluksi tarkoituksenani ei ollut lisätä videoita, mutta joihinkin tilanteisiin se sopi paremmin kuin kuvat. Videoita kuvasin useimmiten hassuista tilanteista tai asioista joita lapset sanoivat tai tekivät. Usein videot liittyivät leikkiin, askartelutuokoihin tai asioihin joita lapset kertoivat.

Esimerkki 1. Kolme lasta leikkivät piilosilla leikkiä.

Lapsi A etsii ja lapset B ja C ovat piilossa.

Lapsi A: ”Viisi, kuusi, seitsemän. Täältä tullaan!

Lapset B ja C ovat tyynyn takana näkyvässä piilossa.

Kyseinen video kestää vain sen 15 sekuntia, mutta se on hyvä esimerkki mitä videolla voi tehdä. *Lapsi A* laski yhdestä seitsemään, ehdin kuvaamaan vasta numerosta viisi. Videon kautta pystyn palaamaan ja muistelemaan miten kyseinen lapsi osaa esimerkiksi numeroita. Hashtagina oli *#kirsikkatoukat*.

Esimerkki 2. Kolme lasta korjaa leikissä autoa.

Leikimme lasten kanssa leikkiä, jossa ajoimme autolla kouluun. Auto kuitenkin hajosi kesken matkan ja se piti korjata. Lapset tiesivät että jos jokin täytyy korjata, tarvitaan siihen työkaluja. Lapset ottivat kaksi vasaraa ja yhden sahan ja alkoivat korjaamaan. Hashtagina oli *#kirsikkatoukat*.

Kaiken kaikkiaan kuvia ja videoita kertyi lokakuusta toukokuun loppuun noin 90. Viimeinen kuva jonka huomioin kehittämistyössäni oli 70:s. Syynä tähän oli kehittämistyön aikataulu ja sen laajuus, yhden pienryhmäni lapsen hoitosuhteen lopetus sekä uuden lapsen aloitus pienryhmässä. Viimeinen kuva oli pääsiäisvaellukseen liittyvä kuva, jonka järjestimme lapsille. Kuvassa ovat kaikki pienryhmäni lapset. Kyseisen kuvan jälkeen jatkoin kuvaamista niin kuvin kuin videoin.

Kuva 7. Kutsu Mukulaxin itsenäisyysjuhlaan.

5 LOPPUPOHDINTAA

5.1 Kehittämisen prosessin arviointia

Kehittämistyö vaati itseltäni enemmän aikaa kuin olin ajatellut. Työn ja koulu yhdistäminen ei käynytkään niin helposti kuin olin ajatellut. Siitä johtuen kehittämistyö viivästyi. Itse kehittäminen kulki koko kauden 2015–2016 tiiviisti mukana työssäni. Aluksi oli tarkoitus että sulkin pienryhmän Instagram-tilin kauden päätyttyä, mutta hyvien kokemusten ja vanhempien palautteen vuoksi päätin jatkaa tiliä. Tämä on mielestäni yksi kehittämistyön onnistumisen merkki.

Kehittämistyön suurimmat haasteet olivat aluksi teoreettisen tiedon koonti. Koska aiheesta ei ollut juurikaan tehty minkäänlaista tutkimusta, aiheutti se aluksi haasteen. Sosiaalisesta mediasta löytyi hyvin tutkittua tietoa, mutta suurin osa oli markkinointiin sekä kaupalliseen alaan liittyvää. Aiheesta oleva tieto oli tuoretta, mikä oli hyvä. Toisaalta luotettavuutta voi vähentää tutkimusten vähäinen määrä. Kun teoriaosuus oli valmis, oli aika siirtyä kirjoittamaan itse kehittämistyötä ja sen tuloksia. Siinä haasteena oli Kirsikkatoukkien Instagram-tilin yksityisyys. Helppointa olisi ollut liittää kuvia ja antaa niiden puhua puolestaan. Koska itse tuotos on yksityinen ja salattu, jouduin kirjoittamaan auki mielestäni tärkeimmät kuvat ja hetket.

Tiedon keruu tuotosta varten kertyi luonnostaan kauden aikana, koska olen tottunut ottamaan pienryhmäni lapsista kuvia digiportfolioa tai kauden toimintakeruusta varten. Huomaamatta Kirsikkatoukkien Instagram-tili täyttyi arjen hetkistä niin kuvina kuin videoina. Lapset katselivat tiliä niin kotona vanhempien kanssa kuin päiväkodissa pienryhmän ja muiden lasten kanssa. Näytin myös tiilillä olevia kuvia ja videoita päiväkodin henkilökunnalle.

Vaikka kehittämistyöprosessi venyi ja oma aikatauluni petti, olen silti tyytyväinen itse tuotokseen. Mielestäni idea oli hyvin ajankohtainen ja oikein käytettynä se

voi olla hyvä työkalu päiväkodin arjen tukena. Kevään aikana Instagram on päivittänyt videoihin liittyviä asetuksia ja videoiden maksimipituus on nykyään 1 minuutti. Videoiden avulla arjen kuvaaminen on vielä kätevämpää.

5.2 Aiheen eettisyys

Aloittaessani kehittämistyötä epäilin vahvasti aiheen eettisyyttä. Koska kyseessä on pieniä lapsia, jotka eivät voi tai osaa päättää heitä koskevista oikeuksista, tuntui minusta ristiriitaiselta kuvata ja julkaista kuvia internetissä toimivaan sovellukseen. Itse kuvissa ei ollut mitään kyseenalaista vaan ajatus siitä että kuva saattaa tulla vastaan myöhemmin lapsen elämässä, tai että kuva jäisi ikuisesti internetiin, tuntui oudolta. Vaikka kyseessä on suljettu Instagram-tili ja Instagramin tietoturva on huippuluokkaa, aina on mahdollisuus että jotain menee pieleen.

Globalisaatio ja digitalisaatio muuttavat maailmaa ja maailmankuvaa jatkuvasti. Teknologia kehittyy valtavaa vauhtia ja tieto on kaikkien saatavilla vain napin painalluksen päässä. Tulisiko Instagramin kaltaiset sosiaalisen median palvelut nähdä uhkana vai mahdollisuutena? Kehittämistyön aikana törmäsin uutiseen jossa kerrottiin että tulevaisuudessa lapset voivat haastaa vanhempansa oikeuteen luvattomien kuvien lisäämisestä sosiaaliseen mediaan. (Ladbible.com 2015.) Ihmiset jakavat elämänsä henkilökohtaisimpia hetkiään sosiaalisessa mediassa. Sosiaalisessa mediassa tulee vastaan ultraäänikuvia vauvoista, videoita lapsen ensiaskeleista tai kuvia jotka voivat olla murrosikäiselle teinille noloja. Toeutuvatko lapsen oikeudet silloin kun hänestä julkaistaan kuva sosiaalisessa mediassa kysymättä itse lapselta? Kun lapsesta lisätään koko elämän ajan kuvia sosiaaliseen mediaan kaikkien nähtäville, syntyy hänelle valmiiksi jo identiteetti sosiaalisessa mediassa. Lapsi ei pysty itse päättämään kyseisistä asioista, jolloin vastuu on vanhemmalla ja kasvattajalla. Missä kulkee raja? Kyseisiä periaatteellisia ja eettisiä asioita pohdin kehittämistyön aikana.

Lasten vanhempien oma innostus ja positiivinen palaute olivat kuitenkin niin tarttuvaa että epäilykset alkoivat häipyä. Kirsikkatoukkien Instagram-tili alkoi täyttyä arjen erilaisista kuvauksista. Milloin harjoiteltiin kiipeilyä, laulettiin ”sata salamaa”,

ensimmäiset kerrat päiväkodin suksilla, hassuttelut ruokapöydässä, maailman korkeimman legotornin rakennusta tai jättietanoiden tutkimista ja ihmettelyä. Vanhemmat saattoivat tykätä kuvista keskellä päivää ja näin he pääsivät osaksi Kirsikkatoukkien arkea. Vanhemmat saattoivat katsoa tilin kuvia ja videoita kotona yhdessä lapsen kanssa. Näin lapsi pystyi palaamaan hetkeen ja muistelemaan mitä päivänä on tehty, koska usein lapset vastaavat kysymykseen; Mitä te tänään teitte päiväkodissa? Vastaus useimmiten on: ”En tiedä, en muista”.

Teknologian kehittymisen vuoksi tiedonkulku on parantunut. Enää ei tarvitse etsiä tietoa kirjoista vaan internetistä löytää tietoa sähköisessä muodossa pilvin pimein aiheesta kuin aiheesta. Lastentalo Mukulaxissa tiedon välistykseen käytetään sähköpostia, Facebookia, Watsappia ja nykyään myös Instagramia. Lastentalo Mukulax Hirvensalossa Instagramin otti käyttöön vuoden vaihteen jälkeen neljä lapsiryhmää Kirsikkatoukkien lisäksi. Palaute on ollut positiivista ja yhä useampi vanhempi käyttää jonkinlaisia sosiaalisen median palveluita. Jakauma tuntuu menevän niin että joko/tai. On heitä, joilla on Facebook, Watsapp, Instagram ja heitä jotka pärjäävät hyvin esimerkiksi sähköpostilla.

5.3 Kehittämistyön tulokset ja hyöty

Kuten jo aikaisemmin mainitsin, tuotoksena on itse Kirsikkatoukkien yksityinen Instagram-tili, joka minun oli tarkoituksena sulkea kauden päätteeksi. Vanhempien positiivisen palautteen ja sovelluksen hyvien käyttökokemusten johdosta päätin jatkaa Instagram-tilin käyttöä pienryhmän kanssa. Lapset siirtyvät perhosten lapsiryhmään isojen puolelle kanssani. Vaikka kehittämistyössä ei tutkittu mitään vaan kokeiltiin kuinka Instagram toimii päiväkodin arjen kuvaamisena, tuloksena oli vanhemmilta saatu erittäin hyvä ja positiivinen palaute (LIITE 2) sekä neljän muun lapsiryhmän perustamat Instagram-tilit.

Mielestäni tärkein konkreettinen hyöty Instagramista päiväkodissa on se että lapset pystyvät yhdessä vanhempiensa kanssa muistelemaan päiväkodissa vietettyjä hetkiä. Taaperoikäiset eivät välttämättä osaa omin sanoin kertoa mitä päivä-

kodissa on päivän tai viikon aikana tehty vaan usein se jää päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien väliseksi keskusteluksi. Yksi perhe kuvaili palautteessaan näin:

”Tili on ollut eriomainen asia ja tuonut päiväkodin ja kodin lähemmäs toisiaan. Päivitykset ovat tuoneet todella mahtavan lisän omaan työpäivään/arkeen - on mukava nähdä lasten viihtyvän ja tekevän erilaisia asioita. On mukavaa, että kuvat ja videot ovat olleet laajasti päiväkodin arkea kuvaavia tilanteita ja elämäntapaisia. Kotona olemme katsoneet kuvia ja videoita myös yhdessä lasten kanssa ja he ovat olleet tosi innoissaan katsomassa ja kertomassa, mitä on tehty.”

Pidemmälle vietyä Instagram voisi toimia tukena esimerkiksi lapsen kanssa jolla on kielellisen kehityksen haasteita. Vanha sanonta, ”kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa”, kuvaa mielestäni hyötyä hyvin. Uskonkin että tulevaisuudessa teknologialla ja erilaisilla mobiilisovelluksilla tulee olemaan suurempi merkitys niin päiväkotikoulu- kuin koulumaailmassa. Kehittämistyötäni voisi mahdollisesti tulevaisuudessa laajentaa muihin sosiaalialan osa-alueisiin tai tutkia laajemmalla otannalla.

LÄHTEET

Digitoday 2012. Android Instagram kirvoitti miljoona latausta 24 tunnissa. Viitattu 16.12.2015. <http://www.digitoday.fi/viihde/2012/04/05/android-instagram-kirvoitti-miljoona-latausta-24-tunnissa/201226819/66>

Digitoday 2015. Facebookin kävijämäärä pyöristyy jo 2 miljardiin. Viitattu 4.2.2016. <http://www.digitoday.fi/bisnes/2015/11/05/facebookin-kavijamaara-pyoristyy-jo-2-miljardiin/201514527/66>

ebrand Oy & Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut. SoMe ja nuoret 2015. Viitattu 2.2.2016. <http://www.ebrand.fi/somejanuoret2015/>

Facebook for business 2016. Mainokset. Viitattu 4.2.2016. <https://www.facebook.com/business/products/ads>

Facebook for business 2016. Markkinoiminen Facebookissa. Viitattu 4.2.2016. <https://www.facebook.com/business>

Facebook 2016. Tietoja. Viitattu 4.2.2016. https://www.facebook.com/facebook/info/?tab=page_info

Forss, M. 2014. Fobban sosiaalisen median selvitymisopas. Helsinki: Crimetime.

Heikkilä, M, Välimäki A-L & Ihalainen, S-L. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 10.7.2016. Stakes. Saarijärvi: Gummerrus Oy. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Herkman, J. 2007. Kriittinen mediakasvatus. Keuruu: Otava.

Häkkä, A & Kuokkanen, H & Virolainen, A. 2008. Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. Helsinki: Edita.

Instagram 2015. About us. Viitattu 16.12.2015. <https://www.instagram.com/about/us/>

Instagram 2015. Aloittaminen. Viitattu 16.12.2015 (<https://help.instagram.com/182492381886913>

Instagram 2015. Yksityisyys- ja turvallisuuskeskus. Viitattu 14.12.2015. <https://help.instagram.com/154475974694511/>)

Instagram 2015. Yksityisyys ja turvallisuuskeskus. Viitattu 15.12.2015 (https://help.instagram.com/478745558852511/?ref=hc_fnav

Jyväskylän yliopisto 2015. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Viitattu 1.2.2016. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/sosiaalinen-media>

Kauppalehti 2012. Facebook ostaa Instagramin miljardilla dollarilla. Viitattu 16.12.2015. <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/facebook-ostaa-instagramin-miljardilla-dollarilla/Jn63PDMP>

Koivusalo-Kuusivaara, R. (2006). Lapset, media ja symbolinen vuorovaikutus. Suomalaisten, englantilaisten ja saksalaisten lasten mediasuhteen tarkastelua. Väitöstutkimus. Viestinnän laitos. Valtiotieteellinen tiedekunta. Viitattu. 17.2.2016

Kupiainen, R. & Kynäslahti, H. & Lehtonen, M. 2007. Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseura. Viitattu. 17.2.2016. <http://www.mediakasvatus.fi/publications/ISBN978-952-99964-1-4.pdf>

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2013. Media alle 3-vuotiaan arjessa. Opas ja keskusteluaineisto vanhemmille. Helsinki: Miktor.

Mediataitokoulu 2016. <http://www.mediataitokoulu.fi/kuuluukuvaan.pdf> .Viitattu 16.2.2016

Merilampi, R-S. 2014 Mediakasvatuksen perusteet. Helsinki: Avain.

Meriranta, M. 2010. Mediakasvatuksen käsikirja. EU: UNIpress.

Noin kymmenen työkalua mediaan 2006. Viitattu 10.6.2016. <http://mediametka.fi/wp-content/uploads/2014/06/Noin-kymmenen-ty%C3%B6kalua-mediaan.pdf>

Pesonen, P. 2013. Sosiaalisen median lait. Helsinki: Helsingin Kamari Oy.

Suominen, J. & Östman, S. & Saarikoski, P. & Turtiainen, R. 2013. Sosiaalisen median lyhyt historia. Helsinki: Gaudeamus.

The Ladbible. viitattu 14.4.2016. <http://www.theladbible.com/articles/children-could-sue-parents-who-post-pictures-of-them-on-social-media-in-the-near-future-020316>

Turun Sanomat 2015. Viitattu 2.3.2016 <http://www.ts.fi/uutiset/turun+seutu/821713/Linjaus+Turun+paivakotien+taytyy+pitaa+blogia>

Vilkko-Riihelä, A & Laine, V. 2005. Mielen maailma. 2 Kehityopsykologia. Helsinki: WSOY.

Whatsapp 2016. <https://www.whatsapp.com/> Viitattu 17.2.2016

Sähköposti Instagram-tilin perustamisesta vanhemmille

Hei!

Aloitin syksyllä työn ohessa opiskelut Turun Amk:ssa ja tarkoituksena olisi tehdä päättötöinä tutkimus liittyen sosiaalisen median käyttöön (lähinnä Instagramin) päiväkodissa. Päiväkodilla on FB-sivut, mutta Instagramia ei olla vielä juurikaan hyödynnetty. (Kähärin Mukulaxin yksi ryhmä käyttää)

Tarkoituksena olisi kuvata niin valokuvien ja videoiden muodossa meidän pienryhmän (Kirsikkatoukkien) arkea ja päivittäisiä puuhia Instagramin välityksellä. Näin tieto välittyisi nopeasti vanhemmille reaaliajassa. Ne, joille Instagram ei ole tuttu, lyhykäisyydessään:

Instagram on mobiilipohjainen sovellus, johon voi lisätä kuvia ja videoita. Toimii parhaiten älypuhelimella ja tabletilla. Kuvien ja videoiden tunnisteeksi tulee usein # (hashtag) Kirsikkatoukkien Instagram-tili tulisi olemaan yksityinen. Tämä tarkoittaa sitä että kukaan ulkopuolinen ei pääsisi katsomaan kuvia ja videoita, vain te. Instagramin käyttö vaatii sovelluksen lataamisen mobiililaitteeseen ja rekisteröitymisen.

Teen päättötöitä tässä töiden ohella ja loogisinta olisi sitoa aihe omaan pienryhmääni. Koulu kestää kevääseen saakka ja tarkoituksena olisi saada silloin päättötöitä valmiiksi.

Tarkoituksena olisi myös teettää haastattelu lasten vanhemmille (teille), jotta saan teidän näkökulmaa ja kokemuksia aiheesta.

Aiheen valitsin siitä syystä, että se on ajankohtainen ja mielenkiintoinen. Sosiaalinen media on vahvasti läsnä nykyajan arkipäivässä, joten minua kiinnostaisi kokeilla kuinka sitä voisi hyödyntää päiväkotimaailmassa.

Kuulisin mielelläni teidän mielipiteen aiheesta ja mikäli teille tällainen kävisi? Jos teillä tulee jotain kysyttävää/ihmeteltävää, niin kysykää minulta. Voi laittaa sähköpostia tai tulla nykäisemään hihasta.

Hyvää viikonloppua kaikille!

T. Olli / Kirsikkatoukat

Vanhempien palaute Kirsikkatoukkien Instagram-tilistä

Moi!

Olen saanut kouluhommani siihen vaiheeseen, että alan kirjoittamaan itse tulos osiota päättötyöhöni ja tarvitsisin siihen hieman apuunne. Jos teillä olisi aikaa vastata muutama kysymykseen/antaa palautetta Kirsikkatoukkien IG-tilistä.

- 1) Miten olette kokeneet Kirsikkatoukkien Instagram-tilin? Vapaa sana.
- 2) Onko jotain mitä olisitte kaivanneet lisää/vähemmän?
- 3) Kuvat/videot, kummat ovat mieleenne? Vai kenties molemmat? (Instagramissa videot voivat olla max 15s, siksi lyhyitä)
- 4) Huolia Instagramin tietosuojaa ja -turvaa kohtaan? Eettisyys?
- 5) Vapaa sana

Päättötyöni aihe on siis "Kirsikkatoukkien arkea Instagramin välityksellä" (työnimi). Teoriaosuus koostuu mediakasvatuksesta ja sosiaalisesta mediasta. Kuvailen Instagram-tilin prosessia Kirsikkatoukkien kanssa ja pohdin sosiaalisen median eettisyyttä päiväkotimaailmassa. Päättötyö elää koko ajan, joten se saattaa hieman vielä muuttua, mutta ylläolevat ovat pääpointteja.

Jos tulee jotain kysyttävää tai mieleen, niin ottakaa ihmeessä yhteyttä.

Hyvää viikonloppua kaikille!

Terveisin, Olli

Vanhempien vastaukset Instagram-tilistä

Vanhempi 1.

”1) Miten olette kokeneet Kirsikkatoukkien Instagram-tilin? Vapaa sana

Instagram-tili on mielestäni hauska tapa saada lisäinfoa lasten touhuista päiväkodilla. Alun epäluuloisuuden jälkeen, huomaan odottavani päivän ensimmäistä insta-postausta. :)

2) Onko jotain mitä olisitte kaivanneet lisää/vähemmän?

Jutut ovat monipuolisia ja niitä on sopiva määrä.

3) Kuvat/videot, kummat ovat mieleenne? Vai kenties molemmat? (Instagramissa videot voivat olla max 15s, siksi lyhyitä)

Kuvat sekä videot ovat molemmat kivoja. Tähän mennessä kuvia/videoita on julkaistu sopivassa suhteessa.

4) Huolia Instagramin tietosuojaa ja -turvaa kohtaan? Eettisyys?

Vaikea kysymys... itse en hirveästi julkaise lapsieni kuvia omalla instagram- (julkinen)/facebook-tilillä. Jos jotain julkaisen, kuvista on vaikea tunnistaa henkilöä. Mielestäni yksityinen Instagram-tili/ face-ryhmä on eri asia. Siellä on valikoidut henkilöt jotka saavat julkaisuja nähdä. Ryhmän ihmiset näkevät päiväkodin lapsia lähes päivittäin, joten en ymmärrä miksi he eivät voisi nähdä näitä myös netissä. Vaikka facebook-tilini ei ole julkinen, syy miksi kuvia siellä en julkaise on, etten halua kaikkien puolittujen näkevän kuvia lapsistani.

5) Vapaa sana

Onnea päättötyöhön :)”

Vanhemmat 2.

”1) Miten olette kokeneet Kirsikkatoukkien Instagram-tilin? Vapaa sana

Tili on ollut eriomainen asia ja tuonut päiväkodin ja kodin lähemmäs toisiaan. Päivitykset ovat tuoneet todella mahtavan lisän omaan työpäivään/arkeen - on mukava nähdä lasten viihtyvän ja tekevän erilaisia asioita. On mukavaa, että kuvat ja videot ovat olleet laajasti päiväkodin arkea kuvaavia tilanteita ja elämänmakuisia. Kotona olemme katsoneet kuvia ja videoita myös yhdessä lasten kanssa ja he ovat olleet tosi innoissaan katsomassa ja kertomassa, mitä on tehty.

2) Onko jotain mitä olisitte kaivanneet lisää/vähemmän?

Päivityksiä on mielestämme tullut sopivasti

3) Kuvat/videot, kummat ovat mieleenne? Vai kenties molemmat? (Instagramissa videot voivat olla max 15s, siksi lyhyitä)

Molemmat ovat mieleisiä. Videot ovat olleet mukava lisä, jotka antavat tilanteille sopivasti lisäarvoa.. Muutamia pätkiä on pyöritetty useita kertoja putkeen, koska niistä on vaan tullut niin hyvä

Mieli:)

4) Huolia Instagramin tietosuojaa ja -turvaa kohtaan? Eettisyys?

Emme näe tässä huolta tietoturvan tai eettisyyden osalta. Tili on yksityinen ja vanhemmat ovat lastensa kuvaamiseen antaneet luvan.

5) Vapaa sana

Tämä on ollut mielestämme mahtava asia. Iso kiitos sinulle Olli. Toivottavasti jaksat jatkaa päivityksiä vielä loppuyösi valmistuttuakin!:)”

Vanhempi 3.

"1) Miten olette kokeneet Kirsikkatoukkien Instagram-tilin? Vapaa sana.

Loistava tapa päästä mukaan seuraamaan lapsen arkea päiväkotiryhmässä, niin arkisissa siirtymätilanteissa kuin erityispäivien huippuhetkissä.

2) Onko jotain mitä olisitte kaivanneet lisää/vähemmän?

Kyllähän näitä alkaa odottaa päivittäin, ihanaa kurkata työnlomassa, että mitä päiväkotiin kuuluu.

3) Kuvat/videot, kummat ovat mieleenne? Vai kenties molemmat? (Instagramissa videot voivat olla max 15s, siksi lyhyitä)

Molemmat ovat mukavia, videot tietysti vielä kokonaisvaltaisempia, liikkuva kuva ja ääni tuovat lapsen toiminnan lähelle.

4) Huolia Instagramin tietosuojaa ja -turvaa kohtaan? Eettisyys?

Ei nyt niin valtavia huolia, lapsemme tulevat joka tapauksessa elämään paljon vapautuneemman julkisen läsnä olemisen maailmassa. Parin vuoden päästä teillä on varmaan jo tuo "periscope"-sovellus käytössä. Suuri luottamus on tietysti päiväkotia kohtaan siitä, mitä julkaistaan

5) Vapaa sana

Toukkien instagramit ovat myös pienelle hyvä tapa käydä yhdessä läpi, mitä päiväkodissa on tapahtunut. Tässä vaiheessa, kun lapsen oma kertomiskyky on vielä rajallinen niin insta-julkaisun tutkiminen yhdessä auttaa myös lasta kertomaan ja muistelemaan puuhailuja päiväkodissa.